

"ഭരണഭാഷ- മാതൃഭാഷ"

കേരള സർക്കാർ

സംഗ്രഹം

സംസ്ഥാനത്ത് തെരുവുനായ ആക്രമണം മൂലം ഉണ്ടാകുന്ന അപകടങ്ങൾക്ക് നഷ്ടപരിഹാരം നൽകുന്നതിന് രൂപീകരിച്ച Stray Dog Victim Compensation Recommendation Committee ക്ക് Standard Operating Procedure (SOP) അംഗീകരിച്ചു ഉത്തരവ് പുറപ്പെടുവിക്കുന്നു.

തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ (ആർ.സി) വകുപ്പ്

സ.ഉ.(കെ) നം.225/2025/LSGD തീയതി,തിരുവനന്തപുരം, 07-12-2025

- പരാമർശം:-
1. ബഹുമാനപ്പെട്ട സുപ്രീം കോടതിയുടെ WPC 599/2015 നമ്പർ റിട്ട് പെറ്റീഷനിലെ 05.04.2016-തീയതിയിലെ ഉത്തരവ്.
 2. ബഹുമാനപ്പെട്ട ഹൈക്കോടതിയുടെ WPC 45100/2024 നമ്പർ റിട്ട് പെറ്റീഷനിലെ 18.12.2024-തീയതിയിലെ ഉത്തരവ്
 3. ബഹുമാനപ്പെട്ട ഹൈക്കോടതിയുടെ WPC 18013/2017 ലെ 28.07.2025 -തീയതിയിലെ ഉത്തരവ്
 4. 08/08/2025 തീയതിയിലെ സ.ഉ.(കെ) നം.135/2025/LSGD നമ്പർ സർക്കാർ ഉത്തരവ്.
- Stray Dog Victim Compensation Recommendation Committee യുടെ
5. പ്രവർത്തനത്തിന് സംസ്ഥാന ലീഗൽ സർവീസ് അതോറിറ്റി (KeLSA) സർക്കാരിൽ സമർപ്പിച്ച Standard Operating Procedure (SOP)

ഉത്തരവ്

സംസ്ഥാനത്തെ തെരുവ് നായ ആക്രമണം മൂലം ഉണ്ടാകുന്ന അപകടങ്ങൾക്ക് നഷ്ടപരിഹാരം നൽകുന്നതിന് ബഹു: സുപ്രീംകോടതി പരാമർശം (1) പ്രകാരം രൂപീകരിച്ച ജസ്റ്റിസ് സിരിജഗൻ കമ്മിറ്റിയുടെ പ്രവർത്തനം തുടരുന്ന വിഷയത്തിൽ പ്രത്യേക നിർദ്ദേശങ്ങളൊന്നുമില്ലാതെ, പ്രസ്തുത WPC 599/2015 നമ്പർ കേസ് 09.05.2024 ന് തീർപ്പാക്കിയിട്ടുള്ളതാണ്.

പരാമർശം (2) പ്രകാരം മൂഗങ്ങൾ, ഉരഗങ്ങൾ എന്നിവയുടെ ആക്രമണത്തിനു

ഇരയാകുന്നവർക്കുള്ള നഷ്ടപരിഹാരം നൽകുന്ന വിഷയം, കേരള സംസ്ഥാന ലീഗൽ സർവീസ് അതോറിറ്റിയുമായി പരിശോധിച്ച് അഭിപ്രായം അറിയിക്കുവാൻ ബഹുമാനപ്പെട്ട ഹൈക്കോടതി ആവശ്യപ്പെട്ടിരുന്നു. ഇതേ തുടർന്ന് ജില്ലാ ലീഗൽ സർവീസ് അതോറിറ്റി സെക്രട്ടറി ചെയർമാനായി തെരുവ് നായ ആക്രമണം മൂലമുണ്ടാകുന്ന അപകടങ്ങൾക്ക് നഷ്ടപരിഹാരം നൽകുന്നതിന് ജില്ലാതല കമ്മിറ്റികൾ രൂപീകരിക്കുന്നത് പരിഗണിക്കാമെന്ന് ബഹുമാനപ്പെട്ട ഹൈക്കോടതിയെ അറിയിച്ചിരുന്നു. ആയതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ പരാമർശം (3), (4) ഉത്തരവുകളുടെ നിർദ്ദേശ പ്രകാരം സംസ്ഥാനത്തെ തെരുവുനായ ആക്രമണം മൂലം ഉണ്ടാകുന്ന അപകടങ്ങൾക്ക് നഷ്ടപരിഹാരം നൽകുന്നതിന് ജില്ലാ ലീഗൽ സർവീസ് അതോറിറ്റി സെക്രട്ടറി ചെയർപേഴ്സൺ ആയി ജില്ലാതലത്തിൽ Stray Dog Victim Compensation Recommendation Committee (SDVCRC) രൂപീകരിച്ച് ഉത്തരവായിരുന്നു.

പരാമർശം (5) പ്രകാരം സർക്കാരിൽ ലഭ്യമാക്കിയ Standard Operating Procedure (SOP) സർക്കാർ വിശദമായി പരിശോധിച്ചു. സംസ്ഥാനത്തെ തെരുവുനായ ആക്രമണം മൂലം ഉണ്ടാകുന്ന അപകടങ്ങൾക്ക് നഷ്ടപരിഹാരം നൽകുന്നതിന് രൂപീകരിച്ച Stray Dog Victim Compensation Recommendation Committee (SDVCRC) യുടെ പ്രവർത്തനത്തിന് അനുബന്ധത്തിൽ നൽകിയിരിക്കുന്ന Standard Operating Procedure (SOP) അംഗീകരിച്ച് ഉത്തരവാകുന്നു.

(ഗവർണ്ണറുടെ ഉത്തരവിൻ പ്രകാരം)
 അനുപമ ടി വി ഐ എ എസ്
 സ്പെഷ്യൽ സെക്രട്ടറി

- 1) സെക്രട്ടറി, KELSA (കേരള സംസ്ഥാന ലീഗൽ സർവീസസ് അതോറിറ്റി), തിരുവനന്തപുരം
- 2) സെക്രട്ടറി, ജസ്റ്റിസ് സിരിജഗൻ കമ്മിറ്റി
- 3) അഡീഷണൽ ചീഫ് സെക്രട്ടറി, ആരോഗ്യ, കുടുംബ ക്ഷേമ വകുപ്പ് , തിരുവനന്തപുരം
- 4) പ്രിൻസിപ്പൽ സെക്രട്ടറി, മൃഗസംരക്ഷണ വകുപ്പ്, തിരുവനന്തപുരം
- 5) നിയമ വകുപ്പ് സെക്രട്ടറി, തിരുവനന്തപുരം
- 6) പ്രിൻസിപ്പൽ ഡയറക്ടർ, തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ വകുപ്പ്, തിരുവനന്തപുരം
- 7) ആരോഗ്യ വകുപ്പ് ഡയറക്ടർ, തിരുവനന്തപുരം
- 8) മൃഗസംരക്ഷണ വകുപ്പ് ഡയറക്ടർ, തിരുവനന്തപുരം
- 9) എല്ലാ ജില്ലാ ലീഗൽ സർവീസസ് അതോറിറ്റി സെക്രട്ടറിമാർക്കും (KELSA-സെക്രട്ടറി മുഖേന)
- 10) എല്ലാ തദ്ദേശസ്വയംഭരണ വകുപ്പ് ജില്ലാ ജോയിൻറ് ഡയറക്ടർമാർക്കും, എല്ലാ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്കും (പ്രിൻസിപ്പൽ ഡയറക്ടർ, തദ്ദേശസ്വയംഭരണ വകുപ്പ് മുഖേന)

- 11) എല്ലാ ജില്ലാ മൃഗ സംരക്ഷണ ഓഫീസർമാർക്കും (മൃഗ സംരക്ഷണ വകുപ്പ് ഡയറക്ടർ മുഖേന)
- 12) പൊതുജന വിവര സമ്പർക്ക വകുപ്പ് (വെബ് ആൻഡ് ന്യൂ മീഡിയ) തിരുവനന്തപുരം
- 13) ഡയറക്ടർ, ഇൻഫർമേഷൻ മിഷൻ കേരള, തിരുവനന്തപുരം
- 14) കരുതൽ ശേഖരം/ ഓഫീസ് കോപ്പി (LSGD-RC1/298/2025-LSGD)

ഉത്തരവിൻ പ്രകാരം

സെക്ഷൻ ഓഫീസർ

STANDARD OPERATING PROCEDURE (SOP)

(For Stray Dog Victim Compensation Recommendation Committee)

(SDVCRC)

(As per directions of the Hon'ble High Court of Kerala in WP.No.45100 of 2024 and connected cases)

OBJECTIVE

To ensure prompt, fair, and transparent assessment, sanction, and disbursement of compensation to victims of stray dog attacks in accordance with the directions issued by the Hon'ble High Court of Kerala and relevant Government Orders.

2. LEGAL REFERENCES

a. **Section 438 of Kerala Municipality Act, 1994 : .**

Power to dispose of stray pigs and dogs.: The secretary may order for the seizure and destruction of unlicensed pigs or dogs straying in the municipal area shall make such arrangements therefor as he may deem fit.

b. **Section 439(3) of Kerala Municipality Act, 1994.**

The Secretary may authorize any officer to seize any animal found straying in public roads and streets, whether licensed or not, causing obstruction to traffic or inconvenience to public and may dispose of the animal in the same manner provided for the disposal of impounded cattle under the Kerala Cattle Trespass Act, 1961 (26 of 1961)

c. **Decision of the Honourable High Court of Kerala in Porathissery Grama Panchayath v Anthony and another reported in (2016(4)KHC 409)**

a. Protocol followed by the Justice Siri Jagan Committee.

- e. Order of the Honourable High Court of Kerala dated 28.7.2025 in W.P. (C) 45100/2024 and connected cases

3. COMPOSITION OF DISTRICT-LEVEL COMMITTEE

(As per G.O. (MS) No. 135/2025/LSGD dated 08.08.2025 of LSGD (R.C.) Department)

The Committee in each District shall consist of:

- A. Secretary, District Legal Services Authority (DLSA) – Chairperson
- B. District Medical Officer (Health) – Member
- C. District Joint Director, Local Self Government Department – Member
- D. District Animal Welfare Officer – Member

4. POWERS AND DUTIES OF CHAIRPERSON

The Chairperson shall preside over all meetings of the Committee and shall render the final decision in accordance with the majority opinion. If the members are equally divided in opinion, the decision, with the Chairperson's concurrence, will be final. The Chairperson shall convene sittings of the Committee as and when required.

5. ALLOWANCES AND REMUNERATION

- . For now, the committee's work will remain a routine part of DELSA.

6. DEFINITIONS

- **Committee:-** Committee' shall mean the Committee constituted as per G.O.(MS) No.135/2025/LSGD dated 08.08.2025 of the Local Self Government Department (R.C.).
- **StrayDog:-** dogs straying in the panchayat/municipal/corporation area without identification, restraint or supervision.
- **Disbursing Authority** – Compensation shall be disbursed by the

concerned Local Self Government Institution, the State Disaster Management Authority, (Kerala) and/or the Government of Kerala, as applicable.

7. FUNCTIONS OF THE COMMITTEE

- a. The Committee shall in pending claim petitions received from Justice Siri Jagan Committee, renumber it and treat them as duly filed.
- b. The Committee shall then issue notice to the claimant and the Local Self Government Institution after due verification, adjudicate the claim petitions, in accordance with law and as expeditiously as possible.
- c. Receive and register claims for compensation from victims or their legal representatives.
- d. Upon due verification of the claim application, the Committee shall issue notice to the opposite parties concerned, either through e-mail or by speed post, as the case may be.
- e. The opposite parties shall file their objection, if any, within **ten days** from the date of receipt of notice from the Committee.
- f. Verify the genuineness of each claim through medical and police/local body records/social background reports.
- g. Assess the severity of injury, extent of disability, medical expenses, and other relevant factors.
- h. The Committee shall pass an award for compensation within a period of **six months** from the date of receipt of the application.
- i. The Committee shall conduct proceedings in a **summary manner**.
- j. The Committee may record the statement of the parties and witnesses if any and may receive as evidence, any report, statement, documents, information or matter that may, in its opinion, assist it to deal a dispute effectually.

- k. The Committee shall coordinate with the Departments concerned to ensure the expeditious disbursement of the compensation awarded.

8. PROCEDURE FOR FILING A CLAIM

- a. **Application Form:** A party desirous of applying for compensation may submit an application, preferably in the format provided in Appendix I, along with sufficiently stamped envelopes and postal acknowledgements in the case of physical filing. *In cases of online filing of applications, the cost of stamped envelopes and other related expenses shall, upon intimation, be remitted to the account of the District Legal Services Authority concerned*
- b. **Filing of claims :** A claimant may submit a claim either before the District Legal Services Authority (DLSA) having territorial jurisdiction over the place of occurrence of the dog attack or before the DLSA having territorial jurisdiction over the claimant's place of residence within the State of Kerala. The victim or their legal representative shall submit the application for the compensation to the DLSA/ Taluk Legal Service committee concerned either physically or through the designated website with records/documents if any. If claim petitions are filed before the Taluk Legal Services Committee, the same shall be forwarded to the office of the DLSA concerned. The Nodal Officers of the DLSA/TLSC shall render all support and assistance to the victims to file claim petitions.

1. **LIST OF DOCUMENTS TO BE PRODUCED ALONG WITH THE APPLICATION FOR COMPENSATION**

- The Medical certificate concerned from

Government/Recognized hospital.

- Bills and/or receipts in proof of medical expenditure
- Disability certificate issued by the competent authority, if applicable
- Copy of self-attested identity proof and address proof of the claimant/legal heir, duly issued or approved by a competent Government authority.
- In the case of a claim arising on account of death, the claimant shall produce a relationship certificate establishing his/her relationship with the deceased.

2. **TIME LIMIT** : The application shall be filed within 180 days from the date of the incident. The Committee may condone any delay in filing the claim if the claimant submits an affidavit explaining the reasons for such delay.

9. VERIFICATION PROCESS

- **Medical Verification** – DMO to confirm nature of injury, treatment taken, and permanent disability (if any).
- **Incident Verification** – Local body/Police to confirm that the dog involved was stray and not owned.
- **Expense Verification** – Bills/receipts to be cross-verified with treatment records.

10. COMPENSATION GUIDELINES

The Committee shall award just and reasonable compensation to victims of stray dog attacks. For this purpose, the Committee may draw guidance from G.O.(Ms) No.37/2014/Home dated 24.02.2014, which provides a scheme for compensation to victims of crime and their dependents, and for their rehabilitation. The Committee shall also be guided by the principles of fairness, equity, and justice while

determining compensation.

- **Medical Expenses:** Actual verified medical expenses plus reasonable compensation for pain and suffering.
- **Loss of earnings** to be verified based on employment records if any.
- **Psychological Trauma:** In exceptional cases, reasonable compensation based on medical assessment by a qualified psychiatrist/psychologist.
- **Ex-Gratia Payment:** The Committee may, as deemed appropriate, award ex gratia payment in cases of death, permanent incapacitation, or grievous injury.

11. APPROVAL AND DISBURSAL

- The Committee shall meet at least once every fortnight to review and process claims.
- A quorum for deciding compensation shall consist of the Chairperson and at least one member.
- All decisions shall be recorded in the proceedings register and signed by attending members.
- Disbursement of compensation shall be made via direct bank transfer to the claimant's account within **15 working days by the authority concerned** from the date of award.
- The claimant shall produce a self-attested copy of their bank account details before the Committee for the purpose of transferring the awarded compensation amount.
- In the case of the death of the victim, the claimant shall produce a relationship certificate issued by the competent authority, establishing their legal relationship to the deceased.
- Compensation shall be disbursed by the Local Self Government Institution.

12. RECORD KEEPING & REPORTING

- Registers shall be maintained, recording the registration of applications, issuance of notices to Opposite parties, proceedings of the Committee, dispatch of orders, and details of disbursement, in conformity with the Civil Rules of Practice.
- The Chairman/Chairperson shall submit a monthly report to KELSA on the status of all pending claims. KELSA will also share a copy of the same with Government for documentation.
- The records may be destroyed after due digitization and proper preservation of the digital copies.

13. TRANSPARENCY MEASURES

- Publish this SOP, application forms, and claim status updates on the official websites of the DLSA and the District Collectorate.
- Display the SOP and application form availability at public offices, hospitals, and Panchayat offices.
- Conduct public awareness programmes regarding victim rights and compensation procedures.

14. INFRASTRUCTURE AND HUMAN RESOURCES

- Stray Dog Victim Compensation Recommendation Committee will make use of the infrastructure and human resources of the DLSA (District Legal Service Authority) in each district
- The Joint Directors of the Local Self-Government Department in each district of the State are entrusted with the task of appointing an employee for the smooth functioning of the Committee on the day of its sitting in respect of payment of compensation for stray dog attacks. The service of this officer should be ensured in all the meetings.

APPENDIX-I

Necessary/ Available particulars in respect of the deceased/injured are given below:

1. Name and address of the applicant
2. Name of person injured/dead
3. Relationship with the deceased/injured
4. Full address of the person injured/dead
5. Email, Phone Number of the applicant
6. Age of the person injured/dead
7. Occupation of the person injured/dead
8. Monthly income of the person injured/dead
9. Particulars showing the extent of damages to personal belong

etc.

10. Place, date and time of the stray dog attack
11. Give name of location and time of the incident
12. Nature of injuries/loss sustained
13. Amount of compensation claimed
14. Particulars of loss and expenses
15. Other particulars, if any, which the applicant wishes to give.

I.....solemnly declare that the particulars given are true and correct to the best of my knowledge.

Place:

Date: Signature or thump impression of the claimant.

